

Lovforslag nr. L 161. Fremsat den 21. januar 1998 af undervisningsministeren (Ole Vig Jensen)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om folkeskolen

(Uddannelseskraft ved forsøg med skolestart)

§ 1

I lov om folkeskolen, jf. lovbekendtgørelse nr. 561 af 25. juni 1997, som ændret ved lov nr. 980 af 17. december 1997, foretages følgende ændringer:

1. I § 46 a ændres »§ 41, stk. 1, nr. 5« til: »§ 41, stk. 1, nr. 4«.

2. § 55 affattes således:

»§ 55. For at fremme forsøgsvirksomhed og pædagogisk udviklingsarbejde eller for at bevare små skoler kan undervisningsministeren

fravige lovens bestemmelser, bortset fra kapitel 1 og kapitel 4, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. For at fremme forsøgsvirksomhed og pædagogisk udviklingsarbejde i forbindelse med elevernes skolestart kan ministeren tillige fravige bestemmelserne i kapitel 4.

Stk. 3. Efter undervisningsministerens bestemmelse kan staten yde tilskud til forsøgsvirksomhed og pædagogisk udviklingsarbejde.«.

§ 2

Loven træder i kraft den 1. august 1998.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Helhed i børnenes hverdag i forbindelse med skolestart

Af § 55 i folkeskoleloven fremgår, at bestemmelserne i lovens kapitel 1, der vedrører folkeskolens formål, og kapitel 4, der vedrører uddannelseskravene for at kunne undervise i folkeskolen, ikke er omfattet af ministerens bemyndigelse til dispensere fra lovens bestemmelser med henblik på iværksættelse af forsøg m.v.

Iflg. §§ 28 og 29 kvalificerer læreruddannelsen til at undervise i grundskolen og i 10. klasse, medens undervisningen i børnehaveklassen varetages af pædagoguddannet personale. På skoler med samordnet indskoling er der imidlertid mulighed for, at lærere i et vist omfang kan undervise elever i børnehaveklassen, og at børnehaveklasselederen i et tilsvarende omfang kan undervise elever på 1. og 2. klassetrin. Undervisning i børnehaveklassen skal dog overvejende varetages af børnehaveklasselederen og undervisningen fra 1. klassetrin fortrinsvis af en lærer.

Formålet med samordnet indskoling, der blev generelt muliggjort fra 1985, er at skabe sammenhæng i elevernes hverdag med børnehaveklassens undervisning som et omdrejningspunkt, der rækker såvel bagud mod børnehavens pædagogik som fremad mod grundskolens undervisning.

Betænkning nr. 1018 fra 1984 dannede baggrund for etablering af muligheden for samordnet indskoling. Betænkningen fremhævede helhed og sammenhæng i børnenes hverdag som et ideal for den del af skolens virksomhed, der omfatter de yngste børn. Helhed og sammenhæng har hidtil primært været forsøgt realiseret alene i forhold til særlige områder af skolens undervisning på indskolingstrinnene.

Den fleksibilitet, som samordnet indskoling giver mulighed for, og som har vist sig hensigtsmæssig i forbindelse med varetagelse af aktiviteterne for børnehaveklasseledere og lærere på indskolingstrinnene, foreslås udbygget. Med forslaget tilvejebringes mulighed for, at der kan ske fravigelser af bestemmelserne i lovens kapitel 4 med henblik på iværksættelse af forsøgs- og udviklingsarbejder på førskole- og indskolingsområdet.

Næsten alle børn begynder i skolen ved optagelse i børnehaveklasse, når de er ca. 6 år gamle. Mange af børnene kommer direkte fra en børnehave. Uden for skoletid bliver de fleste børn passet i enten fritidshjem efter bestemmelserne i bistandsloven (efter 1. juli 1998 lov om social service) eller i skolefritidsordninger efter folkeskolelovens bestemmelser.

Blandt andet under hensyn til skolefritidsordningernes stigende udbredelse - en tendens, der ser ud til at fortsætte - er der i flere skoler og kommuner opstået ønske om en bedre indholdsmæssig sammenhæng i børnenes samlede hverdag, herunder i indskoling. Det forudsætter et tættere samarbejde mellem de pædagoger, der beskæftiger sig med børnene i deres fritid, og skolens undervisere i børnenes første år. Det indebærer, at de læreruddannedes og de pædagoguddannedes samarbejdsflade må række ud over den samordnede indskoling med en højere grad af forpligtende samarbejde om børnenes hverdag på skolen og dermed en højere grad af ansvar for sammenhæng mellem skolens undervisning og børnenes ophold i fritidstilbud.

Mange skoler og kommuner har taget initiativer til et sådant tættere samarbejde, men der mangler nøjere afklaring af både en række indholdsmæssige og organisatoriske spørgsmål, inden der er grundlag for politiske beslutninger om de overordnede mål og rammer. Med forslaget om at muliggøre forsøgs- og udviklingsarbejder på området, vil der kunne gøres erfaringer med et sådant samarbejde om sammenhæng, fx om,

- * hvordan de to professioner bedst kan støtte og supplere hinandens virksomhed i et konstruktivt samarbejde om børnenes hverdag,
- * hvordan og inden for hvilke områder det vil være relevant at tale om lærernes og pædagogernes fælles og delte ansvar for leg og læring,
- * hvordan en bred vifte af pædagogiske metoder rettet mod undervisning og leg/læring i skolestarten kan realiseres og udvikles i samarbejdet mellem lærere og pædagoger,
- * hvordan de samlede ressourcer anvendes bedst muligt, således at der skabes de bedste betingelser for et sammenhængende udviklings- og lærings-

miljø, der imødekommer det enkelte barns behov og forudsætninger i et socialt fællesskab.

Ministeriet vil nøje følge og evaluere forsøgene, der gøres betinget af rapportering til ministeriet.

Administrative og økonomiske konsekvenser

Helhed i børnenes hverdag i forbindelse med skolestart

Forslaget indebærer ingen større administrative konsekvenser og ingen økonomiske konsekvenser.

Forslaget sigter alene mod, at ministeren i forbindelse med iværksættelse af forsøgs- og udviklingsarbejder kan dispensere fra bestemmelserne i kapitel 4. Dispensation kommer således kun på tale i forbindelse med konkret ansøgning fra kommunerne og for en tidsbegrænset periode.

Det er med forslaget ikke formålet, at der med forsøgsmuligheden generelt skal ske en forskydning mellem henholdsvis lærer- og pædagogressourcer. Forslaget indeholder derfor ingen økonomiske konsekvenser.

Forholdet til EU-retten og international ret i øvrigt

Forslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

Erhvervsøkonomiske og miljømæssige konsekvenser

Forslaget har ikke erhvervsmæssige eller miljømæssige konsekvenser.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Der er alene tale om en teknisk ændring.

Til nr. 2

Det foreslås, at ministeren kan meddele dispensation fra bestemmelserne i lovens kapitel 4 med henblik på iværksættelse af forsøgs- og udviklingsarbejder i forbindelse med elevernes skolestart for at tilstræbe større helhed i forbindelse med skolestarten.

Bilag

*I dette bilag er (med mindre skrift)
indsat den gældende formulering af de bestemmelser,
der berøres af lovforslaget*

1. I § 46 a ændres »§ 41, stk. 1, nr. 5« til: »§ 41, stk. 1, nr. 4«.

§ 46 a. I kommuner, hvor der ikke er nedsat et fælles rådgivende organ, jf. § 41, stk. 1, nr. 5, afholder kommunalbestyrelsen mindst to gange om året et møde mellem repræsentanter for skolebestyrelserne og kommunen til drøftelse af spørgsmål om det lokale skolevæsens vilkår og udvikling. Kommunalbestyrelsen kan beslutte, at andre kan deltage i møderne.

2. § 55 affattes således:

»§ 55. For at fremme forsøgsvirksomhed og pædagogisk udviklingsarbejde eller for at bevare små skoler kan undervisningsministeren fravige lovens bestemmelser, bortset fra kapitel 1 og kapitel 4, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. For at fremme forsøgsvirksomhed og pædagogisk udviklingsarbejde i forbindelse med elevernes skolestart kan ministeren tillige fravige bestemmelserne i kapitel 4.

Stk. 3. Efter undervisningsministerens bestemmelse kan staten yde tilskud til forsøgsvirksomhed og pædagogisk udviklingsarbejde.«.

§ 55. Undervisningsministeren kan fravige lovens bestemmelser bortset fra bestemmelserne i kapitel 1 og kapitel 4, i det omfang det anses for påkrævet for at fremme forsøgsvirksomhed eller pædagogisk udviklingsarbejde eller for at bevare små skoler.

Stk. 2. Efter undervisningsministerens bestemmelse kan staten yde tilskud til forsøgsvirksomhed og pædagogisk udviklingsarbejde.

Skriftlig fremlæggelse (21. januar 1998)

Undervisningsministeren (Ole Vig Jensen):

Hermed tillader jeg mig for det høje Ting at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om folkeskolen. (Uddannelseskraft ved forsøg med skolestart).

(Lovforslag nr. L 161).

I dag begynder næsten alle børn i skolen ved optagelse i børnehaveklasse, når de er ca. 6 år gamle. Mange af børnene kommer direkte fra en børnehave. Uden for skoletid bliver de fleste børn passet i enten fritidshjem efter bestemmelserne i bistandsloven (efter 1. juli 1998 lov om social service) eller i skolefritidsordninger efter folkeskolelovens bestemmelser.

Blandt andet under hensyn til skolefritidsordningernes stigende udbredelse - en tendens, der ser ud til at fortsætte - er der i flere skoler og kommuner opstået ønske om en bedre indholdsmæssig sammenhæng i børnenes samlede hverdag, herunder ved skolestarten.

Dette forudsætter et tættere samarbejde mellem de pædagoger, der beskæftiger sig med børnene i deres fritid, og skolens undervisere i børnenes første år, end hvad loven i dag åbner mulighed for.

De tanker om helhed og sammenhæng, der kom til udtryk i betænkning nr. 1018 fra 1984 om indførelse af en ordning med samordnet indskoling, har således primært været forsøgt realiseret i forhold til særlige områder af skolens undervisning på indskolingstrinnene.

Formålet med samordnede indskoling, som loven i 1985 åbnede mulighed for, er at skabe sammenhæng i elevernes hverdag med børnehaveklassens undervisning som et omdrej-

ningspunkt, der rækker såvel bagud mod børnehavens pædagogik som fremad mod grundskolens undervisning.

Med forslaget vil de læreruddannedes og de pædagoguddannedes samarbejdsflade kunne række ud over den samordnede indskoling med en højere grad af forpligtende samarbejde om børnenes hverdag på skolen og dermed en højere grad af ansvar for sammenhæng mellem skolens undervisning og børnenes ophold i fritidstilbud.

Mange skoler og kommuner har taget initiativer til et sådant tættere samarbejde, men vi mangler en nøjere afklaring af både en række indholdsmæssige og organisatoriske spørgsmål, inden der er grundlag for politiske beslutninger om de overordnede mål og rammer.

Med forslaget om at muliggøre forsøgs- og udviklingsarbejder på området, vil der kunne gøres erfaringer med et sådant samarbejde om sammenhæng.

Efter ansøgning fra de enkelte kommuner og på baggrund af en indstilling herom fra skolebestyrelsen vil der således kunne godkendes iværksættelse af forsøg med en øget sammenhæng i børnenes hverdag i skolestarten.

Forslaget om forsøg på skolestartområdet indebærer derfor, at bestemmelserne i folkeskoleloven om uddannelseskraft til skolens personale vil kunne fraviges for at imødekomme forsøgsansøgninger.

Idet jeg i øvrig henviser til lovforslaget med bemærkninger, tillader jeg mig at anbefale lovforslaget til hurtig og velvillig behandling i det høje Ting.